

“KO‘RMADIM” DONI ZOKIROV MUSIQASI ALISHER NAVOIY G‘AZALI

Fozilova Mushtariy

Andijon davlat pedagogika institute talabasi

Annotatsiya: "Kòrmadim" - o‘zbek adabiyotining yorqin namunasi. Asar, o‘z qahramonlarining ichki kechinmalari, muammolari va hayotidagi murakkab vaziyatlar orqali inson ruhining chuqur qatlamlarini ochib beradi. Yozuvchi, yurak sirlari, sevgining murakkabligi va kashfiyotlar bilan to‘lgan hayot tafsilotlariga e’tibor qaratadi

Kalit so‘zlar: Kòrmadim, yirik ijod, san’atkor, meros, madaniyat.

**"KO‘RMADIM" MUSIC BY DONI ZOKIROV
GHAZAL BY ALISHER NAVOI**

Fozilova Mushtariy Student at Andijan State Pedagogical Institute

Abstract: "Ko‘rmadim" is a brilliant example of Uzbek literature. The work reveals the deep layers of the human soul through the internal emotions, challenges, and complex situations of its characters. The author focuses on the secrets of the heart, the complexity of love, and the details of life filled with discoveries.

Keywords: Ko‘rmadim, major work, artist, heritage, culture.

**«КЎРМАДИМ» (МУЗЫКА ДОНИ ЗАКИРОВА, ГАЗЕЛЬ АЛИШЕРА
НАВОИЙ)**

Фозилова Муштарий

*Студентка Андижанского государственного
педагогического института*

Аннотация: «Кўрмадим» — яркий образец узбекской литературы. Произведение раскрывает глубокие пласты человеческой души через внутренние переживания своих героев, их проблемы и сложные жизненные ситуации. Автор акцентирует внимание на тайнах сердца, сложности любви и деталях жизни, наполненной открытиями.

Ключевые слова: Кўрмадим, великое творчество, артист, наследие, культура.

O‘zbekiston xalq artisti, sozanda, dirijor, murabbiy, jamoat arbobi, kompozitor Doni Zokirov ajoyib qo‘shiq, romans, musiqali drama, balet, simfonik va xalq

cholg'ulari orkestri uchun bastalagan musiqiy asarlari bilan o'zbek musiqa madaniyatini boyitdi.

Doni Zokirov 1914-yil 28-dekabrda Samarqand shahrida tug'ildi. U bolaligidan musiqaga qiziqdi. 1926-yil o'rta ta'lim maktabiga o'qishga bordi va maktabdagi musiqa to'garagiga qatnashdi. Nay, dutor, g'ijjak chalishga qiziqdi. Mashhur san'atkor Muhiddin Mavlonovdan o'zbek va tojik xalq merosini va ijrochilik sirlarini o'rgandi. 1929-yilda Samarqanddagi N. N. Mironov rahbarligidagi musiqa va xoreografiya ilmiy tadqiqot institutiga o'qishga kirdi. 1929—1935-yillari Respublika musiqali drama teatrida sozanda bo'lib ishladi. Mazkur teatmi tashkil qilgan ulug' san'atkor Muhiddin Qoriyoqubov, Tamaraxonim, Usta Olim Komilovlardan saboq oldi va birga ishladi. 1936-yilda Toshkentda O'zbekiston Davlat filarmoniyasi ochildi va shu ansamblga konsertmeyster lavozimiga ishga taklif qilindi, keyinchalik musiqa rahbari bo'lib tayinlandi. 1940—1948-yillari Muqimiy nomidagi musiqali drama teatrida, so'ngra O'zbekiston Davlat radioeshittirish qo'mitasi qoshidagi o'zbek xalq cholg'u asboblari orkestrida dirijor bo'lib ishladi.

1940—1942-yillari Toshkent Davlat konservatoriyasining tayyorlov kursida o'qidi, lekin urush tufayli o'qishni 1953-yili bitirdi. O'zbek ashula va raqs ansamblida badiiy rahbar bo'lib faoliyat ko'rsata boshladi. 1957-yili O'zbekiston radioeshittirish qo'mitasi qoshida O'zbek xalq cholg'u asboblari orkestriga bosh dirijor va badiiy rahbar lavozimiga tayinlandi.

1934-yilda birinchi yirik ijodi Z. Fatxulinning «G'unchalar» pyesasi uchun bastalagan musiqa qasidir. U ilk ijodiy yutug'idan keyin qo'shiq va ashulalar yaratdi. Jumladan: «Ona orzusi», «Zafar topib», «01 qasos», «Jangda bardam bo'l» kabi vatanparvarlik mavzusidagi qo'shiqlar yozdi. Alisher Navoiyning «Orazi» va «o'rtanur» g'azallariga fortepiano jo'rligida qo'shiqlar, simfonik orkestr uchun suita, O'zbek xalq cholg'ulari ansambliga III qismli «Mehnat fronti» nomli suita, «Orzigul» va «Yoriltosh» spektakllariga musiqa bastaladi. D. Zokirov musiqali sahna asarlar yaratishga katta e'tibor berdi. «So'nmas chiroqlar», «Dalada bayram», «Vatan qirg'oqlari», «Yoshlikda bergan ko'ngil», «Hayot mash'ali», «Mening jannatim», «Shahzoda va yetim qiz» musiqali dramalarini yaratdi.

Alisher Navoiy nomidagi opera va balet teatri sahnasida «Oynisa» baleti, «Zaynab va Omon» operasi tomoshabinlarga havola etildi. Quyidagi «Amirlikning yemirilishi», «Qutlug' qon», «Yor-yor» kinofilmlariga musiqalar, simfonik orkestr uchun «Hamza» nomli poema yaratdi. Alisher Navoiy g'azallariga bastalagan «Ko'rmadim», «Ey sabo», «Bo'lmasa», «Ayb etmangiz», Turob to'la she'riga «Bulbul» nomli romanslari simfonik orkestr jo'rligida mashhur bo'lib ketdi. Yuzdan ortiq ashula, ommaviy xor qo'shiqlarini yaratdi. Bularga «o'zbekistonim», «Tinchlik qo'shig'i», «Paxtakor diyor», «Hayot gulshani» kabilar misol bo'la oladi. O'zbek mumtoz musiqa namunalarini qayta ishlab, o'zbek xalq cholg'ulari orkestri, yakka

cholg'ular va orkestrga moslash- tirdi. Bular orkestr uchun: «Yovvoyi Chorgoh», «Fig'on», «Qaytarma», «Cho'li Iroq», «Farg'onacha», «Savti navo», «Mirzadavlat», «Nasrullovi», «Tasnifi dugoh», «Ufori navo», «Rajabiy», «Jazoir». Bolalar uchun «Sayohat — rohat» «Kungaboqar», «Oppoq otim», «Kapalak va handalak», «Bog'da pishdi, uzumlar», «Yangi yilim — yaxshi yilim», «Kitob mening do'stim», «Ko'ylagim», «Bolalar vals», «Baxtiyorlar qo'shig'i», «Olma» qo'shiqlariga kuy bastaladi.

Doni Zokirov O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan artist, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan san'at arbobi, O'zbekiston xalq artisti faxriy unvonlariga sazovor bo'ldi. Orden, medallar va faxriy yorliqlar bilan mukofotlandi.

Ko`r madim

A.Navoiy g`azali

D.Zokirov musiqasi

Andante

6

11

Kim - ga qil - - - - - dim bir va - vo - - - -
 Ko'r - ga - zib - - - - - yuz meh - ri - ning

15

kim - - - - - yuz - - - - - ja - fo - - - - - sin ko'r - ma - dim - - -
 dar - - - - - du - ba - lo - - - - - sin ko'r - ma - dim - - -

19 Kim - ga bo - - - - shim - ni - fi - do,

21 qil - dim - ki bo - - - - shim qas - di - g'a

27 Har - ta - raf - - - - dan yuz tu - man,

31 ti - g'i - ja - fo' - sin ko' - ma - dim,

33

35

39

Kim - ga ko'ng - lim ay - la-di, _____

43

meh - ru - mu-hab - bat fo - shi - kim _____

47

Har - va-fo - _____

31
ga yuz ja-fo ning ja-fo

51
sin ko't ma-dim

59
Ey Na-vo ly tov-ha an

63
din qil ma-dim shayx o li-da

67
Kim... bu ish... da dayr pi-ri... ning ja-zo...

72
... sin ko'r... ma - dim...

Kinga qildim bir vafo, kim yuzm jafosin ko'rmadim
Ko'rgazib yuz mehrining dardu balosin ko'rmadim.

Kinga boshimni fido qildimki, boshim qasdiga,
Har tarafdin yuz tuman, tig'i jafosin ko'rmadim.

Kinga ko'nglim ayladi, mehru - muhabbat foshikin,
Har vafoga yuz jzfo, aning jafosin ko'rmadim.

Ey Navoiy tovba andin, qilmadim shayx olida,
Kim bu ishda dayr pirining rizosin ko'rmadim.
(Kinga qildim bir vafo, kim yuzm jafosin ko'rmadim.)

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Milliy Enstiklopediyasi. T., 2004 y. 31-b
2. O‘zbekiston Milliy Enstiklopediyasi. T., 2004 y.548-b
3. Ishoq Rajabov. “Maqomlar”. T., 2006 y.246-b
4. Yunus Rajabiy. “Shashmaqom II Rost” T., 1969 y.112-b